

NBA-handreiking 1111 Overige opdrachten

Half september 2025 is de conceptversie van de NBA-handreiking 1111 Overige opdrachten publiekelijk geconsulteerd. Op deze consultatie zijn in totaal 7 uitgebreide reacties ontvangen van verschillende respondenten. De inhoud van deze reacties onderschrijft de behoefte aan verduidelijking over de uitvoering van overige opdrachten.

In dit document verantwoordt de NBA de werkwijze en opvolging van de consultatiereacties. In hoofdstuk 1 is de wijze waarop de herziene handreiking tot stand is gekomen verantwoord. In hoofdstuk 2 van dit document wordt beschreven hoe de NBA opvolging heeft gegeven aan de consultatiereacties.

1 Verantwoording proces totstandkoming handreiking

De totstandkoming van de NBA-handreiking 1111 verliep via [het regelgevend proces van de NBA](#) en hetgeen is opgenomen in het [projectplan](#). In het traject van de herziening van de handreiking hebben accountants met diverse achtergronden via een projectgroep concepten meegelezen en voorzien van waardevolle verbetervoorstellen. Deze verbetervoorstellen zijn met elkaar besproken en desgewenst verwerkt. Op basis van al deze input is de herziene handreiking in juli 2025 aan het College Beroepsreglementering (CB) aangeboden en in september door het bestuur goedgekeurd. Vervolgens is in de periode van half september tot en met eind oktober de handreiking geconsulteerd.

Uit de consultatiereacties blijkt dat er geen belangrijke bezwaren zijn geuit tegen de belangrijkste punten van de handreiking. De opzet van de handreiking met de opdrachtgenerator, de uitwerking van overige opdrachten en voorbeelden blijft dan ook hetzelfde. Wel hebben de reacties waardevolle inzichten opgeleverd en zijn diverse suggesties gedaan die bijdragen aan verdere verfijning en verduidelijking van de handreiking.

De onderwerpen waarover de consultatiereacties zijn ontvangen, betreffen met name:

- De stappen in de opdrachtgenerator.
- De samenhang tussen deze handreiking en andere NBA-handreikingen.
- Verduidelijking over de toepassing van Standaard 5500N.
- Suggesties om de structuur van de handreiking te verbeteren.
- De documentatievereisten bij overige opdrachten.

De NBA heeft alle consultatiereacties in detail doorgenomen en per vraag gewogen of en in hoeverre aanpassing van de tekst nodig is. Hierbij is steeds als uitgangspunt gehanteerd om bij de bedoeling van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving te blijven en deze met voorbeelden nader te duiden zonder aanvullende regelgeving op te leggen. Een NBA-handreiking is immers bedoeld om accountants nadere aanwijzingen te geven bij de uitoefening van een specifiek onderdeel van het accountantsberoep en heeft niet dezelfde status als beroepsreglementering.

De consultatiereacties en de afweging om deze al dan niet te verwerken in de handreiking zijn wederom met een aantal accountants besproken. Daarna is de handreiking inclusief de opvolging van de consultatiereacties in januari 2026 aan het CB is voorgelegd.

2 Verantwoording verwerking consultatiereacties

Hieronder zijn de consultatiereacties samengevat opgenomen en de wijze waarop eventuele verwerking in de handreiking heeft plaatsgevonden.

2.1 Samenhang en structuur van de regelgeving

Allereerst zijn verschillende opmerkingen gemaakt over de structuur van de regelgeving in relatie tot de NBA-handreiking 1111.

1. Samenhang NBA-handreiking 1111 en andere NBA-handreikingen

Er bestond onduidelijk over de samenhang tussen handreikingen NBA-handreiking 1127

'Opdrachten uitgevoerd ter ondersteuning bij (potentiële) geschillen' en de NBA-handreiking 1112 'Persoonsgerichte onderzoeken' in relatie tot de NBA-handreiking 1111. In de handreiking is daarom verduidelijkt dat hetgeen in de NBA-handreiking 1111 is opgenomen voor alle overige opdrachten geldt, dus ook voor de overige opdrachten waarvoor een aanvullende NBA-handreiking aanwezig is zoals de twee hiervoor genoemde handreikingen.

2. *Integreer alle NBA-handreikingen betreffende overige opdrachten in de NBA-handreiking 1111*
In een aantal reacties is de suggestie gedaan om de NBA-handreiking 1127 'Opdrachten uitgevoerd ter ondersteuning bij (potentiële) geschillen' en de NBA-handreiking 1112 'Persoonsgerichte onderzoeken' te integreren in de NBA-Handreiking 1111 zodat er slechts één handreiking overige opdrachten inclusief opdrachtgenerator is. De gedachte hierachter is duidelijkheid richting accountants over overige opdrachten waardoor het risico van onjuiste toepassing van een overige opdracht wordt verminderd.

De herziening van de genoemde handreikingen is reeds opgenomen in het CB meerjarenplan, waarbij is aangegeven dat deze projecten naar verwachting in 2027 kunnen aanvangen. Besloten is om bij de herziening van de genoemde handreikingen deze in lijn te brengen met de NBA-handreiking 1111. Dit kan ook betekenen dat genoemde handreikingen worden geïntegreerd in NBA-handreiking 1111.

3. *Schaf Standaard 5500N Transactiegerelateerde adviesdiensten af en integreer deze in NBA-handreiking 1111*
Een andere suggestie is het afschaffen van Standaard 5500N omdat deze Standaard op punten als onduidelijk en -met de geactualiseerde NBA-handreiking 1111- als onnodig regeldruk verhogend wordt ervaren. Het CB zal daarom overwegen of er aanleiding bestaat om hiervoor een project starten over Standaard 5500N..
4. *Onduidelijkheden paragraaf 1.3 'Wie mogen overige opdrachten uitvoeren'.*
Bij deze paragraaf waren verschillende opmerkingen. Paragraaf 1.3 uit het consultatiedocument ging grotendeels over welke andere opdrachten dan overige opdrachten verschillende accountants mogen uitvoeren. Dit onderdeel ging niet specifiek over overige opdrachten en is daarom vervallen.

2.2 De aard van de opdracht

Consultatievraag:

1. Geeft de opdrachtgenerator en de toelichting daarop u voldoende handvatten om in de praktijk de aard van de opdracht te kunnen bepalen?
Zo ja, waarom?
Zo nee, waarom niet?

De opdrachtgenerator wordt als een erg nuttig hulpmiddel gezien voor accountants in de praktijk om de aard van de opdracht te bepalen. Er worden suggesties gedaan aan de NBA om van de opdrachtgenerator een interactieve online tool te maken. Via de opdrachtgenerator zou dan, nadat daarin alle relevante afwegingen zijn gemaakt, kunnen worden doorverwezen naar de van toepassing zijnde Standaarden en/of specifieke handreikingen. Deze suggestie is door NBA overwogen. We merken dat het gebruik van digitale informatie sterk verandert, mede door de opkomst van artificial intelligence (AI). Wij vinden het daarom op dit moment niet verstandig om een interactieve online tool te ontwikkelen. De NBA blijft zoeken naar manieren om informatie zo goed mogelijk digitaal te ontsluiten voor haar leden en andere gebruikers.

Inhoudelijk zijn enkele suggesties gedaan om de opdrachtgenerator en de toelichting te verduidelijken:

1. *Enkele stappen zijn onduidelijk of overbodig*
Zo is aangegeven dat de stap over het ondersteunen van de accountant bij het opstellen en presenteren van historische financiële informatie (stap 5 in het consultatiedocument) en de stap over het ondersteunen van de accountant bij het opstellen en presenteren van andere informatie dan een financieel overzicht (stap 7 in het consultatiedocument) feitelijk dubbel zijn. In de handreiking is daarom de eerstgenoemde stap vervallen. Zie ook de toelichting over Stap 8 onder Consultatievraag 2.

2. Enkele onduidelijkheden over de toepassing Standaard 5500N 'Transactiegerelateerde adviesdiensten'

De onduidelijkheden zien op de vraag is of deze Standaard voor de ledengroep 'accountants in business' geldt en bij welke opdrachten Standaard 5500N moet worden toegepast.

- **Geldt Standaard 5500N voor de ledengroep 'accountants in business'?**

De toepassing van Standaard 5500N is niet afhankelijk van de ledengroep 'accountants in business', maar van de relatie van de accountant tot de opdrachtgever. Verricht een accountant een transactiegerelateerde adviesdienst voor een externe opdrachtgever? Dan geldt Standaard 5500N. Verricht een accountant een transactiegerelateerde adviesdienst voor een gremium binnen de eigen organisatie? Dan is Standaard 5500N niet verplicht omdat deze standaard bedoeld is voor opdrachten tussen de accountant en een externe opdrachtgever. Het CB zal deze onduidelijkheid betrekken bij de overwegingen over Standaard 5500N (zie onderdeel 3 van paragraaf 2.1).

- **Bij welke opdrachten moet Standaard 5500N worden toegepast?**

Standaard 5500N gaat over een breed scala aan adviesopdrachten waarbij de accountant de opdrachtgever adviseert bij aspecten van het besluitvormingsproces inzake een voorgenomen transactie. Als onderdeel van die adviesvraag kan sprake zijn van het opstellen en analyseren van bijvoorbeeld een prognose. Wanneer de klant naast een adviesvraag ook de vraag heeft om bijvoorbeeld een prognose op te stellen kan sprake zijn van samenloop met bijvoorbeeld een samenstellings- of overige opdracht. Deze onduidelijkheden zijn in de handreiking verwerkt. Het CB zal verdere onduidelijkheden betrekken bij de overwegingen over Standaard 5500N (zie onderdeel 3 van paragraaf 2.1).

3. Suggesties over de structuur van de toelichting op de opdrachtgenerator

De suggestie is gedaan om een groot deel van de toelichting op de opdrachtgenerator in een bijlage op te nemen zodat dit de leesbaarheid vergroot. In de handreiking is deze suggestie overgenomen.

Consultatievraag:

2. Geeft stap 8 en de toelichting op deze vraag een voldoende duidelijk onderscheid tussen de mogelijke vrijwillige toepassing van Standaard 4410 resp. de overige opdracht?
Zo ja, waarom?
Zo nee, waarom niet?

Uit de consultatiereacties blijkt dat stap 8 onvoldoende het onderscheid tussen de vrijwillige toepassing van Standaard 4410 en een overige opdracht weergeeft. Uit de reacties blijkt dat het de voorkeur heeft om aan te sluiten bij hetgeen in Standaard 4410 paragraaf 3 is opgenomen. Daarom is in de opdrachtgenerator stap 8 uit het consultatiedocument vervallen. Opgenomen is de vraag of het waarschijnlijk is dat anderen dan de beoogde gebruikers de betrokkenheid van de accountant bij de informatie verkeerd kunnen begrijpen. Dit is stap 9 in de handreiking.

2.3 Uitwerking en voorbeelden van overige opdrachten

Consultatievraag:

3. Geeft de uitwerking van overige opdrachten in hoofdstuk 3 van de handreiking u voldoende handvatten in de uitvoering van overige opdrachten in de praktijk?
Indien uw antwoord 'nee' is, wat mist u?

Uit de consultatiereacties komt naar voren dat in hoofdstuk 3 van de NBA-handreiking 1111 voldoende concrete handvatten worden gegeven om overige opdrachten in de praktijk uit te kunnen voeren. Wel is een aantal suggesties gedaan:

1. *Opdrachtvoorwaarden*

Ten aanzien van de opdrachtvoorwaarden wordt het voorstel gedaan om de verschillende elementen van een opdrachtbevestiging te verduidelijken zoals ook bij de rapportage is gedaan. Dit voorstel is in de handreiking verwerkt in paragraaf 3.2.2.

2. Documentatie

Bij het onderdeel documentatie kwam uit de consultatiereacties enerzijds de wens om het belang van deugdelijke documentatie te benadrukken en de minimale vereisten voor documentatie aan te geven. Anderzijds werd de tekst in het consultatiedocument als te gedetailleerd beschouwd voor de eenvoudige overige opdrachten.

In hoofdstuk 3 is een afzonderlijke paragraaf opgenomen over documentatie om het belang van documentatie aan te geven. Er is geen lijst met minimale documentatievereisten opgenomen omdat dit aan de professionele oordeelsvorming van de accountant is. Wel zijn voorbeelden opgenomen over de documentatie bij verschillende overige opdrachten.

Consultatievraag:

4. Geven de drie uitgewerkte voorbeelden van overige opdrachten in paragraaf 4.2, 4.3 en 4.4 van de handreiking u voldoende handvatten voor de uitvoering van overige opdrachten in de praktijk?

Indien uw antwoord 'nee' is, wat mist u?

Uit de consultatiereacties komt over het algemeen naar voren dat in hoofdstuk 4.2 tot en met 4.4 van de Handreiking 1111 voldoende handvatten worden gegeven om overige opdrachten in de praktijk uit te kunnen voeren.

Consultatievraag:

5. Mist u in paragraaf 4.5 voorbeelden van in de praktijk veelvoorkomende overige opdrachten?

Indien uw antwoord 'ja' is, wat mist u?

De consultatiereacties geven over het algemeen aan dat de genoemde voorbeelden duidelijk zijn. Er zijn enkele suggesties gedaan over de aanvullende voorbeelden. De suggesties zijn niet in de handreiking doorgevoerd omdat deze suggesties te specifiek zijn voor het doel van deze handreiking.